

Menys vague i més enllaçada semànticament seria una explicació fundada en el tret característic del *tràmec*, que el diferencia del *càvec*, i és que el *tràmec* té dues puntes, que el diferencien també del pic, l'aixada etc. Ara bé, 'dos', 'tots dos', es deia en oc. ant. *entram* INTER AMBOS, també emfatitzat com *entramdós* o *entrambedós*, en època trobadoresca, igual que el cast. ant. *entramos*, *entramas*, cast. i port. *entrambos*.

Això havia estat romànic comú, i ha existit també en temps pre-literaris o molt arcaics en les altres llengües de la família, francès etc., i català: la toponímia ens ho confirma pertot: *Entrambasaguas* cast., *Entramesaigües* cat., gascó, etc., sovint escurçat per afèresi cat. *Tramesaigües*, *Tramaigües*, *Tramessàs* (INTER AMBOS SASSOS E. T. C. II, 182, i ací SAS), alt-arag. *Tramacastilla* (vall de Tena, INTER AMBA CASTELLA) etc. Estaria ben fundat, doncs, suposar que *tràmec* vingués d'un **entràmec* format damunt *entram*. I aquí sí que tindriem bon dret a explicar-ho, morfològicament, sobre el model del mot, quasi sinònim i més antic, *càvec*: car podem creure que es formés, damunt aquest, *entràm-ec*, com si diguéssim 'el *càvec* de (les) dues puntes, d'*entram(b)as puntas*'.

¿Potser s'hi objectarà que, en un cas com el present, l'eliminació de *en-* no es justifica tan planerament com en un nom de lloc? Tanmateix no fóra objecció gaire forta. Entre altres raons havia d'ajudar-hi l'haplogia (un **entràmec*); la fraseologia, amb malentesos (*fer-ho o regar a entràmec* sonant igual que si fos *fer-ho en tràmeç*); l'aprensió d'una formació illògica, de tipus contradictori del seu model bisíllab *càvec*; la freqüència de duplicats com *terc/ENTERC*, *jub/enjub/ALJUB*, *bolic/embolic* etc.

En l'aspecte fonètic -*mb-* > -*m-* és de llei en català i alguns parlars meridionals de la ll. d'oc; val a dir que ja no en el Roergue, Carcí ni Llemosí. Escrípol *æriós*? Tanmateix, com que *entram* havia de perdre *a-b-* per la posició entre consonant i -s final, partint d'*entram*s també es podria salvar aquest escrípol. Notem que això sona *entran* en la pronúncia llemosina, i essent el verb llem. *tràmà* suspecte de ser format secundàriament sobre el nom del *tràmec*, justament això ens explicaria la desconcertant variant *trànà*, que ja ens ha alarmat abans, i que Béronie i Vialle declaren preferible o més corrent que l'altra. Restem, però, en dubte, mentre no apareguin més dades filològiques en pro de la idea.²

Formalment és temptador pensar en el ll. TRAMES-ÏTIS 'corriol, camí' (sobretot tardà, St. Isidor etc.), puix que PRAESTÏTUS ha donat *présteç*, *AMYDUM* > *àmec*, i formes com *tàvec* alternen amb *tàvet*. I no ignorem que hom ha pres TRAMITEM com a ètimon ben raonable d'una sèrie de mots dialectals de l'alta Itàlia, i fins d'un gc. bigordà *trame* o *tram* «sentier» (Rohlfs, Gc., pp. 115, 165; *DECH* v, 585a41-49). Per més que es una etimologia subjecta a considerables escrípols (potser ben falsa en part dels dialectes). Potser encara hi podríem afegir Lucca *tràmice* «tralcio» o sigui 'tany de cep' o 'morgó' (que no crec que vingui de *TRADUX*, com diu Battisti, *BhZRPb*. xxviii, 164, per bé que li

deurà el -*ce* i en gran part el sentit).

De *tràmec* TRAMITEM, més que dubtós, em sento ben escèptic per l'inequívoc i grandíssim allunyament semàntic. Els enllaços que podríem assajar són forçats i fins estirats pels cabells. ¿Passar de TRAMITES 'corriols' a 'els dos pollegons del tràmeç', d'on després el sing. *tràmec* a tota l'eina? Suposant que hi hagués contaminació amb *TRADUX* (supra): ¿de 'branc' a 'bastó, mànec' i de mànec del tràmeç a tota l'eina? Si entenc bé un passatge de Fra Giordano da Rivalto (c. 1300; cf. el comentari de Scartazzini a Dante, *Par.* XII, 86), els predicadors italians, partint de *tramite* llatinitisme, pres en el sentit de 'branc de camí', l'aplicaren a les 'parts integrants dels arbres etc.': d'aquí al mànec del tràmeç? Tot això sembla quimèric, i s'ha de deixar córrer.³

En definitiva l'única pista que ens sembla donar reservades esperances és la del 'càvec d'(en)trambas (puntas)'.
DERIV.: *Tramegada*. *Trameguet*.

¹ Potser el mot té més extensió geogràfica cap a l'E., a desgrat d'una cita ambigua, o volgudament equívoca, única que dona Pansier (*La L. Provençale à Avignon*) «*traime* s. f. trame»; i, d'altra banda, d'un doc. de 1478: «*trainqua* s. f. pioche, houe à lame courbe»: això aparentment un derivat del verb *trençar*, oc. *trençà* 'tallar', fr. *trancher*: del qual, en efecte, perig. «*trencho*: grosse bêche» (Colas), Ardèche «*tranco* s. f. pioche à fer tranchant pour couper les racines» (Clugnet, *Le Patois de Gilhoc*). Pertot, detalls que no lliguen: car *ain* en lloc de *en*, i *aim* en lloc de *am*, estan en desacord amb la fonètica avinyonesa (i més en el S. xv); i -*co* (no -*cho*) i *an*, estan en desacord amb la de l'Ardèche. — ² No crec que hi hagi possibilitats germàniques: ja no hi invita el compartiment semàntic. L'angl. *tram* que indica diverses barres és tardà [S. xvi] i sobretot escocès, i es creu manllevat del continent, on *trame*, 'espècie de biga' és b.-al. mj. i neerl. mj.; si bé crec que no estrany a l'escandinau: car trobo *tram* 'llindar de la porta' en diccionaris danesos, i *tramm* subst. m.-f. 'escala petita i separada' («freistehende») en l'obra juvenil d'Ibsen *Kaerlibetens Komædie*, de lèxic més noruec que danès; també ben vaga l'afinitat semàntica. — ³ Per la banda del *trame* de Palay, no esperem gaire. Palay és un acumulador, ple de mots mal comprovats, i postulats semàntics etimològitzants. Tot fa tómer que aquí camina a l'endevideta etimològica; i que Rohlfs n'ha fet massa cas. Res d'això en cap altra font gascona: ni el més sòlid Lespy-R., ni enlloc de l'ALGc. (tampoc Moureau, Doujat-V., *TdF* etc.). La noteta de Palay ja alarma: sense frases ni cites, en forma vacil·lant (*trame*, *tram*, *trème* m., només com «vieux», del Lavèda). Potser de TERMEN, cf. aranès *Serra-trem*, nom d'una gran carena de 2300 alt. entremig dels termes pastorals d'Arròs i Montcorbau (1933) SERRA TERMINUM (genit. plural), com prove en el *D. Ar.-Gc.* A Benasc, també esperances decebudes, i caps sense centener (a desgrat de l'abundor de Ballarín, i sense confirmació de Ferraz). Res a veure *tramit* «mo-